

ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
Entrepreneurial Potential of Undergraduate Students in
Faculty of Business Administration, one of University
towards Entering the ASEAN Economic Community

จารุวรรณ ชูศิลป์*

Charuwan Choosin

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาตามลักษณะพื้นฐาน ได้แก่ เพศ หลักสูตรการศึกษา การประกอบกิจการของครอบครัว รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 200 คน โดยใช้สถิติเชิงปริมาณในการวิจัย (Quantitative Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการเมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะ ทักษะ ทักษะพื้นฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูง แต่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง 2) นักศึกษาที่มีเพศ หลักสูตรการศึกษา และการประกอบกิจการของครอบครัวแตกต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักศึกษามีรายได้น้อยของครอบครัวต่อเดือน

---

* สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ, Master of Business Administration, Faculty of Business Administration, Payap University, E-mail: charuwan_charu@hotmail.com

และประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษาแตกต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน และ 3) ตัวแปรหลักสูตรการศึกษาและตัวแปรการประกอบกิจการของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, นักศึกษา

Abstract

The purposes of this study were 1) to examine entrepreneurial potential of undergraduate students in Faculty of Business Administration, one of university 2) to compare entrepreneurial potential of students on several independent variables. The participants were 200 undergraduate students enrolled in the academic year of 2015,

Faculty of Business Administration, one of the University. This study is quantitative research using questionnaires as the data collection instrument. The results show that 1) students had a high level of entrepreneurial potential toward entering to AEC however when considered as sub-entrepreneurial potential, their characteristics, attitude towards entrepreneurship, social norms and perceived feasibility are at high level but entrepreneurial intention is at moderate level;- 2) there was significant difference in entrepreneurial potential between gender, program and family business (sig<0.05) however no significant difference in entrepreneurial potential between average family income per month and work experience of student during studying period;- 3) two of students's independent variable (program and family business) had a correlation with entrepreneurial potential (sig<0.05).

Keywords: Entrepreneurial Potential, ASEAN Economic Community, Students

1. บทนำ

ปลายปี 2558 ประเทศไทยจะเข้าร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ ASEAN Economic Community (AEC) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจและสร้างความแข็งแกร่ง รวมทั้งสร้างอำนาจการต่อรองให้แก่ประเทศสมาชิก อันประกอบไปด้วย บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย ซึ่งสำหรับประเทศไทยแล้ว การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะสร้างโอกาสแก่ผู้ประกอบการไทยอย่างมาก กล่าวคือผู้ประกอบการไทยสามารถขยายการส่งออกสินค้าและการลงทุนไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียน เนื่องจากอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษีและมิใช่ภาษีจะลดลงหรือหมดไป รวมทั้งกฎระเบียบต่างๆจะมีการปรับเพื่อให้สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มสมาชิกมากขึ้น (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2555) ภาครัฐบาลของไทยจึงมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจ SME และการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น โดยประกาศอย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) และยุทธศาสตร์แผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2555-2564 ซึ่งมีใจความสำคัญระบุไว้ว่ารัฐบาลจะต้องส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกการเป็นผู้ประกอบการให้กับบุคลากรในประเทศ ทั้งนักศึกษาและประชาชนให้มีความต้องการประกอบธุรกิจ (กระทรวงพาณิชย์, 2554)

นโยบายดังกล่าว ทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยการผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการออกสู่สังคม จากการสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในระดับปริญญาตรีของปีที่รับปริญญา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 3,666 คน พบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วส่วนใหญ่จะออกไปประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือพนักงานเอกชนเป็นจำนวนถึง 2,219 คน ส่วนบัณฑิตที่ออกไปประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการมีจำนวนเพียง 254 คน และอีกจำนวน 1,193 คน ออกไปประกอบอาชีพนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น บัณฑิตที่ออกไปประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการในจำนวน 254 คนนั้น เป็นบัณฑิตจากคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 31 คน แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนบัณฑิตของคณะบริหารธุรกิจซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 278 คน กับประเภทงานที่ทำหลังจาก

สำเร็จการศึกษา พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ออกไปประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทหรือพนักงานเอกชนเป็นจำนวนถึง 208 คน (การสำรวจการทำงานของบัณฑิต, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า เพราะเหตุใด บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วออกไปประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการค่อนข้างน้อยทั้งๆ ที่หลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ได้เอื้อประโยชน์แก่นักศึกษาดังกล่าวให้สามารถประกอบกิจการของตนเองได้ โดยจะทำการศึกษาศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ซึ่งองค์ประกอบที่นำมาพิจารณาศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม (การรับรู้ว่าคุณคนในครอบครัวให้ความสำคัญสนับสนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการ) และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่สถาบันการศึกษาของไทย ในการนำข้อมูลไปเป็นแนวทางการวางแผนผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง
- 2) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา ได้แก่ เพศ หลักสูตรการศึกษา การประกอบกิจการของครอบครัว รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษา

3. การทบทวนวรรณกรรม

ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการมีแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดของ McClelland โดยแนวคิดนี้อธิบายว่า คุณลักษณะความผู้ประกอบการจะต้องประกอบไปด้วย 8 ด้าน (McClelland, 1973: 1-14 อ้างถึงใน บุณทวรรณ วิงวอน, 2556: 203-208) ดังนี้

- 1) การเป็นผู้มีความต้องการความสำเร็จ
- 2) การเป็นผู้มีความรับผิดชอบ
- 3) การเป็นผู้ที่ยอมรับความเสี่ยง
- 4) การเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 5) การเป็นผู้ต้องการการตอบสนองอย่างรวดเร็ว
- 6) การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และความยืดหยุ่น
- 7) การเป็นผู้มีความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์
- 8) การเป็นผู้มีความรู้ทางเทคนิคและประสบการณ์ส่วนบุคคล

3.2 ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ

การวิจัยนี้ได้ใช้ทฤษฎี Planned Behavior ของ Ajzen เพื่ออธิบายความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาเกิดจากการกระทำที่มีเหตุผล ดังนั้น หากต้องการศึกษาพฤติกรรม (Behavior) ของบุคคล จะต้องศึกษาพฤติกรรมความตั้งใจ (behavioral intention) ซึ่งสามารถทำนายได้จากตัวแปร (Ajzen, 1988) ดังนี้

- 1) Attitude toward Behavior คือ ทัศนคติต่อพฤติกรรม
- 2) Subjective Norm คือ บรรทัดฐานของกลุ่ม
- 3) Perceived Behavioral Control คือ พฤติกรรมที่รับรู้ของบุคคล

นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎี Entrepreneurial Event ของ Shapero (1982 อ้างถึงใน ชูชัย สมितिไกร, 2547: 26) ที่ยังสามารถอธิบายความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการได้อีกด้วย โดยทฤษฎีนี้อธิบายว่า การตัดสินใจที่จะเปลี่ยนทิศทางการดำเนินชีวิต เช่น การก่อตั้งธุรกิจของตนเอง จะถูกเร่งให้เกิดขึ้นโดยเหตุการณ์หรือความเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน ซึ่งทางเลือกของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ (1) การรับรู้ความน่า

ปรารถนาของการกระทำ (Perception of Desirability) (2) แนวโน้มที่จะกระทำ (Propensity to Act) และ (3) การรับรู้ความเป็นไปได้ (Perception of Feasibility)

3.3 ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

Peterman and Kennedy (2003 อ้างถึงใน ชูชัย สมितिไกร, 2547: 29) กล่าวว่า การศึกษามีผลต่อทศนคติในการเป็นผู้ประกอบการ ดังในงานวิจัยพบว่า ทศนคติของนักศึกษาต่อการเป็นผู้ประกอบการได้เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น หลังจากได้รับการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ การได้รับประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ยังมีอิทธิพลทางบวกต่อการรับรู้ความน่าปรารถนาและการรับรู้ความเป็นไปได้ของการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศรา จันทร์เจริญสุข (2542) ที่ทำการศึกษาทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า นักศึกษาโดยส่วนใหญ่มีทศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ แต่มีความต้องการประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการหลังจากสำเร็จการศึกษาค่อนข้างน้อย

3.4 บรรทัดฐานทางสังคม (การรับรู้ว่าคุณคนในครอบครัวให้ความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ)

ในการวิจัยนี้ Sallis, Hofstetter and Barriington (1992 อ้างถึงใน วรณกา กาวิลละ, 2544 อ้างถึงใน มณฑกานต์ เมฆธา, 2546) ได้อธิบายว่า โดยส่วนใหญ่แล้วบุคคลสำคัญ ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา พี่น้อง ญาติ เพื่อนสนิท อาจารย์ และคู่รัก เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกของบุคคลอย่างมาก บุคคลจะใช้ความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนเองเป็นแนวทางการประเมินสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงงานที่ตนทำด้วย ถ้างานที่เขาทำเป็นงานที่กลุ่มบุคคลที่สำคัญต่อเขาเห็นด้วย และให้ความสนใจ เขาจะพอใจในงานนั้น นอกจากนี้ Blackburn and Curran (1993 อ้างถึงใน ชูชัย สมितिไกร, 2547: 29) ได้อธิบายอิทธิพลของบุคคลสำคัญในงานวิจัยว่า บุคคลที่มีความต้องการที่จะประกอบธุรกิจของตนเองมากที่สุด มักจะเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีธุรกิจของตนเอง

3.5 การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ

การวิจัยนี้ การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ วัดจากการรับรู้ 4 ด้าน คือ 1) ความรู้ด้านการดำเนินธุรกิจ 2) ทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการ

ดำเนินธุรกิจ 3) ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการริเริ่มธุรกิจ และ 4) การรับรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แนวความคิดของ Bandura (1986 อ้างถึงใน มนทกานต์ เมฆรา, 2546) อธิบายความเชื่อในสมรรถภาพของตนว่าหมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนว่า สามารถจะกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสภาพการณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ ความเชื่อในสมรรถภาพแห่งตนไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของบุคคลว่าสามารถทำได้ด้วยทักษะที่เขามีอยู่หรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของมนทกานต์ เมฆรา (2546) ที่พบว่า การรับรู้สมรรถภาพของตนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยอธิบายว่าผู้ที่เชื่อว่าตนเองมีการรับรู้สมรรถภาพของตนว่าสามารถเป็นผู้ประกอบการได้จะมีความกล้าในการที่จะประกอบธุรกิจของตนเอง และมีความมุ่งมั่น อดทน ต่ออุปสรรคที่ได้รับ และชูชัย สมิทธิไกร (2547: 31) กล่าวว่า ผู้ที่สามารถก่อตั้งธุรกิจของตนเองได้ควรจะมี ความเชื่อในสมรรถภาพของตนหรือรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ เพราะมีฉะนั้นแล้วโอกาสที่จะประกอบธุรกิจของตนเองให้ประสบความสำเร็จย่อมมีน้อย

3.6 การรับรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในการวิจัยนี้ การรับรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศเมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปความสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ 5 ประเด็น ได้แก่

1. ความเป็นมาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. คุณลักษณะสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตาม AEC Blueprint
3. ประโยชน์จากการรวมกลุ่มของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
4. การศึกษากับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
5. การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาเพื่อการแข่งขันในสังคมอาเซียน

3.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Louw, Plessis and Bosch (1997 อ้างถึงใน อัญญกุล เชื้อนคำ, 2548: 12-13) ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาปริญญาตรีในแอฟริกาใต้ ผลการศึกษาพบว่า (1) ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับบริหารธุรกิจชั้นปีที่ 3 สูงกว่าค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับบริหารธุรกิจชั้นปีที่ 1 และ 2 (2) ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจสูงกว่าค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ และ (3) ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระหว่างเพศชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกัน

Wang, Wong and Lu (2001 อ้างถึงใน อัญญกุล เชื้อนคำ, 2548: 15) ได้ทำการศึกษาความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสิงคโปร์ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสาขาบริหารธุรกิจ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ชั้นปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาในสาขาบริหารธุรกิจมีทัศนคติที่ดีและมีความสนใจในการเป็นผู้ประกอบการในระดับสูง แต่ไม่มีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมากนัก เมื่อเทียบกับนักศึกษาในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และสาขาคอมพิวเตอร์ ที่มีความสนใจและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูง

นิศรา จันท์เจริญสุข (2542) ได้ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วผู้ที่ต้องการออกไปประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการมีเพียงร้อยละ 20.7 เท่านั้น

ชูชัย สมธิไกร (2547) ได้ศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ผลการวิจัย พบว่า (1) นักศึกษามหาวิทยาลัยไทยโดยภาพรวมมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (2) นักศึกษาที่มีเพศและเรียนกลุ่มวิชาที่แตกต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน (3) นักศึกษาที่มีและไม่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในระหว่างการศึกษามีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน (4) นักศึกษาที่บิดา/มารดามีอาชีพแตกต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ

แตกต่างกัน และ (5) นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเนื่องแตกต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

อัฐพล เขื่อนคำ (2548) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษามีคะแนนความตั้งใจที่จะประกอบธุรกิจของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (2) นักศึกษามีคะแนนคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับสูง (3) นักศึกษาเพศชายและหญิงมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมแตกต่างกัน (4) นักศึกษาที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน บิดา-มารดาประกอบอาชีพแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมไม่แตกต่างกัน และ (5) นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความตั้งใจที่จะประกอบธุรกิจของตนเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน

กฤษฎิยา มูลศรี และดอกอ้อ ขวัญนิน (2549) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนา นักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สู่การเป็นผู้ประกอบการ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาโดยภาพรวมมีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูง แต่มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความตั้งใจเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของตนเอง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ทราบหรือยังไม่ได้ตัดสินใจว่าหลังสำเร็จการศึกษาแล้วจะประกอบอาชีพอะไร

สุรเชษฐ์ เกตุขาว (2550) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนิสิตโครงการปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจภาคค่ำ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า นิสิตมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า (1) เพศที่แตกต่างกันมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมแตกต่างกัน (2) สาขาวิชาที่แตกต่างกันมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมแตกต่างกัน และ (3) นิสิตที่มีครอบครัวเป็นเจ้าของธุรกิจจะมีค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านิสิตที่มีครอบครัวไม่เป็นเจ้าของธุรกิจ

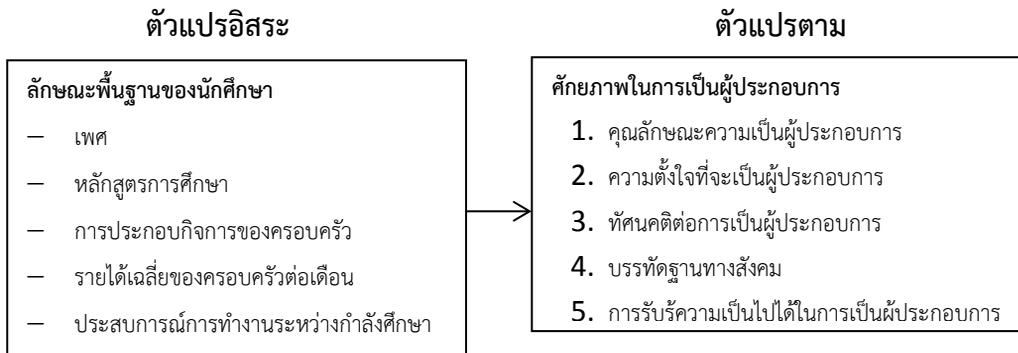
สมพร ปานยินดี และโสภิตา ทะสังขา (2551) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็น

ผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ย ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการมากกว่าเพศหญิง นักศึกษาที่มีประสบการณ์ระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ นักศึกษาที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นผู้ประกอบการสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนตัว

เกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ได้ศึกษาศักยภาพและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ 2551 ผลการวิจัย พบว่า (1) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (2) ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และ (3) นักศึกษาที่มีรายได้สุทธิของครอบครัวและประสบการณ์การประกอบธุรกิจต่างกัน มีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มีเพศ คณะที่ศึกษาและอาชีพหลักของครอบครัวต่างกันมีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

ประจักษ์ ปฏิทัศน์, นิพา ศรีวะรมย์ และวรกมล วิเศษศรี (2556) ได้ศึกษาถึงสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (มจพ.) สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา มจพ. เป็นกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวที่มีเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ นอกนั้นมีเจตคติในระดับค่อนข้างดี ผลการทดสอบ Chi-square สรุปได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านประสบการณ์เป็นผู้ประกอบการ เพศสภาพ และคณะ มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนอาจารย์ นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่า คาดหวังว่านักศึกษามจพ. ควรมีสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการ 6 กลุ่มสมรรถนะได้แก่ 1) สมรรถนะด้านทักษะความเป็นผู้ประกอบการ 2) สมรรถนะด้านความรู้การเป็นผู้ประกอบการ 3) สมรรถนะด้านอุปนิสัย บุคลิก และลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ 4) สมรรถนะด้านพฤติกรรมกรเป็นผู้ประกอบการ 5) สมรรถนะด้านการรู้คิดการเป็นผู้ประกอบการ 6) สมรรถนะด้านแรงจูงใจการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ผลการสนทนากลุ่มทำให้ทราบว่า นักศึกษามจพ. จำนวนมากยังมีความรู้ความเข้าใจอย่างผิวเผินเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. กรอบแนวคิด

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สํารวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2558 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 378 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง, 2558) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 200 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งจำนวนประชากรตามหลักสูตรการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรบัญชีบัณฑิตภาคเรียนปกติ (167 คน) หลักสูตรบัญชีบัณฑิตภาคเรียนพิเศษ (36 คน) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนปกติ (103 คน) และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนพิเศษ (72 คน)

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน จากจำนวนประชากรแต่ละหลักสูตรการศึกษา โดยมีสูตรคำนวณเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างกระจาย ได้แก่ หลักสูตรบัญชีบัณฑิตภาคเรียนปกติ (88 คน) หลักสูตรบัญชีบัณฑิตภาคเรียนพิเศษ (19 คน) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนปกติ (55 คน) และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนพิเศษ (38 คน)

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยวิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling)

การทดสอบเครื่องมือ

1) การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับใช้งานได้จริง

2) การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของ Cronbach เรียกว่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α = Coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา จะต้องมีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเที่ยงตรง (Cronbach, 1970 อ้างถึงใน บุญชุม ศรีสะอาด, 2554: 116) ซึ่งในการวิจัยนี้ ผลการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของข้อคำถามศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมเท่ากับ 0.890

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้สถิติ t-test และความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพบว่าค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธี Fisher's Least-Significant Difference (LSD) และวิธี Dunnett's T3 ต่อไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555: 246)

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร ใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (The Chi-Square Test) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา กับศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้ข้อคำถามบางข้อมีลักษณะเชิงนิมิต (Positive Scale) และบางข้อมีลักษณะเชิงนิเสธ (Negative Scale) เกณฑ์การให้คะแนนแสดงดังตาราง (บุญชุม ศรีสะอาด, 2554: 83)

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความที่มีลักษณะเชิงนิมิตและลักษณะเชิงนิเสธ

เกณฑ์การประเมินผล	คำถามเชิงนิมิต	คำถามเชิงนิเสธ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree)	5	1
เห็นด้วย (Agree)	4	2
ไม่แน่ใจ (Undecided)	3	3
ไม่เห็นด้วย (Disagree)	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree)	1	5

6. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 200 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิงร้อยละ 76 นักศึกษาชายร้อยละ 24 มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษาร้อยละ 50 เท่ากัน มีครอบครัวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 50.5 และไม่มีครอบครัวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 49.5 ซึ่งบุคคลในครอบครัวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวส่วนใหญ่ร้อยละ 42.5 คือ บิดาและมารดา ส่วนบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวมีเพียงร้อยละ 8 คือ ลุง ป้า น้า อา พี่สาว และพี่ชาย โดยที่รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่มากกว่า 25,001 บาท (ร้อยละ 87) มีส่วนน้อยที่รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 25,000 บาท (ร้อยละ 13)

2) การวิเคราะห์ศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูง เนื่องจากมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม (การรับรู้ว่าคุณค่าในครอบครัวให้ความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ) และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูง แต่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) ที่ศึกษาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย ผลการวิจัยพบว่าศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ ด้านการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) เนื่องจากในการวิจัยนี้ พบว่า นักศึกษามีการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก ส่วนงานวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) พบว่า การรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยนี้วัดการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ด้านการดำเนินธุรกิจ 2) ทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ 3) ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการริเริ่มธุรกิจ และ 4) การรับรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้ในด้านอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบันและกิจกรรมต่าง ๆ ที่คณะได้จัดทำขึ้นเกี่ยวกับอาเซียนมีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ พิธีภักย์ สุโขไพธารมณ (2555) อธิบายว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยมีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้สามารถแข่งขันในสังคมอาเซียนได้ สำหรับในการวิจัยนี้ การรับรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ให้นักศึกษามีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต กล่าวคือ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้นักศึกษามองเห็นโอกาสทางด้านการค้าและการลงทุนกับทั้งในและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่ตลาดแรงงานกลายเป็นตลาดเดียวทั่วทั้งภูมิภาค การวิจัยดังกล่าวจึงคาดหวังว่า การที่นักศึกษามีการรับรู้ที่ตนเองมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมาก จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถประเมินศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของตนเองได้ และทำให้นักศึกษาสามารถวางแผนเลือกอาชีพเป็นผู้ประกอบการได้มากขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการด้านอื่น ๆ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) อัญพล เชื้อนคำ (2548) และกฤษติญา มูลศรี และดอกอ้อ ขวัญนิน (2549) แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุระเชษฐ์ เกตุขาว (2550) สมพร ปานยินดี และโสภิตา ทะสังขา (2551)

และเกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ที่พบว่านักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาคูณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่เด่นของนักศึกษา คือ การเป็นผู้มีความรับผิดชอบ ส่วนด้านที่ต้องได้รับการพัฒนา คือ การเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) และอัญชลี เชื้อนคำ (2548) แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และกฤษฎิยา มุลศรี และดอกอ้อ ขวัญนิน (2549) ที่พบว่า นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบหรือยังไม่ได้ตัดสินใจว่าหลังสำเร็จการศึกษาแล้วจะประกอบอาชีพอะไร

นักศึกษามีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับดี แต่กลับมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิศรา จันทร์เจริญสุข (2542) ที่พบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วมีนักศึกษาเพียงร้อยละ 20.7 เท่านั้นที่ต้องการประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการ เกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ แต่นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และ Wang, Wong and Lu (2001 อ้างถึงใน อัญชลี เชื้อนคำ, 2548: 15) ที่พบว่า นักศึกษาในสาขาบริหารธุรกิจมีทัศนคติที่ดีและมีความสนใจในการเป็นผู้ประกอบการในระดับสูง แต่ไม่มีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมากนัก แสดงว่าในการวิจัยนี้ทัศนคติไม่สามารถส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการได้

และนักศึกษามีการรับรู้ว่าคุณค่าในครอบครัวให้ความสนับสนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมรับรู้ว่าคุณค่าในครอบครัวให้ความสนับสนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม การที่นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีการรับรู้ว่าคุณคณในครอบครัวให้ความสนับสนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ดังที่ Sallis, Hofstetter and Barrington (1992 อ้างถึงใน วรรณภา กาวิลละ, 2544 อ้างถึงใน มนทกานต์ เมฆธา, 2546) ได้อธิบายว่า บุคคลสำคัญเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกของบุคคล บุคคลจะใช้ความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนเองเป็นแนวทางการประเมินสิ่งต่าง ๆ รวมไปถึงงานที่ตนทำด้วย

3) การเปรียบเทียบศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา

สมมุติฐานที่ 1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

ผลการศึกษานับสนุนสมมุติฐานข้อนี้ โดยพบว่า นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิง มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาเพศชายมีค่าเฉลี่ยศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาเพศหญิง ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) เกศินี จุฑาวิจิตร (2552) และ Louw, Plessis and Bosch (1997 อ้างถึงใน อัญฐพล เชื้อนคำ, 2548: 12-13) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิง มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และบรรทัดฐานทางสังคมไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงมีการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาเพศชายมีค่าเฉลี่ยการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาเพศหญิง

สมมุติฐานที่ 2 นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรการศึกษาต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

ผลการศึกษานับสนุนสมมุติฐานข้อนี้ โดยพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรการศึกษาต่างกัน มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกันทั้งโดยรวมและองค์ประกอบย่อย กล่าวคือ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนปกติ มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างจากนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรบัญชี

บัณฑิตภาคเรียนปกติ หลักสูตรบัญชีบัณฑิตภาคเรียนพิเศษ และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนพิเศษ โดยที่นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนปกติ มีค่าเฉลี่ยศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Louw, Plessis and Bosch (1997 อ้างถึงใน อัญชลีพล เชื้อนาคำ, 2548: 12-13) และ สุรเชษฐ์ เกตุขาว (2550) เมื่อทำการวิเคราะห์ Chi-Square ระหว่างหลักสูตรการศึกษากับศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การที่นักศึกษาอยู่ในหลักสูตรการศึกษาต่างกันจะมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการต่างกันอันเนื่องมาจากทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน จึงไม่แปลกใจมากนักเมื่อพบว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนปกติ มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาในหลักสูตรอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนปกติมีการบรรจุกระบวนวิชาการศึกษาเป็นผู้ประกอบการอยู่ในหลักสูตร ประกอบกับการได้รับโอกาสทำกิจกรรมนอกเวลาเรียนมากกว่าหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตภาคเรียนพิเศษ ในขณะที่หลักสูตรบัญชีบัณฑิตไม่มีการบรรจุวิชาการศึกษาเป็นผู้ประกอบการอยู่ในหลักสูตร เพราะมุ่งสร้างบัณฑิตให้ออกไปเป็นนักบัญชี

สมมุติฐานที่ 3 นักศึกษาที่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัวมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัว

ผลการศึกษานับสนุนสมมุติฐานข้อนี้ โดยพบว่า นักศึกษาที่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัวมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัว โดยที่นักศึกษาที่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัว เมื่อทำการวิเคราะห์ Chi-Square ระหว่างการประกอบกิจการครอบครัวกับศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า ทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า การที่นักศึกษาอยู่ในครอบครัวที่มีการประกอบกิจการส่วนตัวมาตั้งแต่ยังเล็ก ประกอบกับการได้รับการปลูกฝังจากสมาชิกในครอบครัว ทำให้นักศึกษาได้เห็นและได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ของธุรกิจ มากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในครอบครัวที่มีการประกอบกิจการส่วนตัว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ

ย่อยของศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่านักศึกษาที่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัวมีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่มีครอบครัวประกอบกิจการส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรเชษฐ์ เกตุขาว (2550) สมพร ปานยินดี และโสภิตา ทะสังขา (2551) Blackburn and Curran (1993 อ้างถึงใน ชูชัย สมितिไกร, 2547: 29) นอกจากนั้น ในการวิจัยนี้พบว่าองค์ประกอบย่อยของศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ ด้านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ 4 นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

ผลการศึกษาไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อนี้ เนื่องจากพบว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) และเกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ที่พบว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ พบว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความเป็นไปได้ในการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ไม่ได้ส่งผลให้นักศึกษามีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน จากผลการวิจัยกล่าวได้ว่า ตัวแปรด้านรายได้ของครอบครัวไม่มีผลต่อศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

สมมุติฐานที่ 5 นักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษามีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษา

ผลการศึกษาไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อนี้ เนื่องจากพบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษามีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมและรายองค์ประกอบย่อยไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษา

ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชัย สมितिไกร (2547) และ เกศินี จุฑาวิจิตร (2552) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีและไม่มีประสบการณ์การประกอบธุรกิจในระหว่างการศึกษามีศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน จากผลการวิจัยกล่าวได้ว่า ตัวแปรด้านประสบการณ์การทำงานระหว่างกำลังศึกษา ไม่มีผลต่อศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

6. บทสรุป

- 1) นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับสูง
- 2) นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาคุณลักษณะเป็นรายด้านจะพบว่านักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาส່วนใหญ่ขาดความมั่นใจในตนเอง
- 3) นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง
- 4) นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรการศึกษาแตกต่างกันมีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

- 1) คณะและมหาวิทยาลัยควรที่จะมีกิจกรรมเสริมสร้างความมั่นใจแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้
- 2) คณะและมหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น โดยให้คำแนะนำเกี่ยวกับช่องทางในการประกอบอาชีพการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งเชิญบุคคลที่เป็นที่รู้จักของนักศึกษาและเป็นตัวอย่างของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในขณะที่มีอายุน้อยมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการให้นักศึกษา ตลอดจนให้นักศึกษาได้ทดลองทำโครงการจัดตั้งบริษัทของตนเอง เป็นการให้นักศึกษาได้คิดเป็น และทำเป็น

3) คณะและมหาวิทยาลัยควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาในทุกๆ หลักสูตรการศึกษา โดยการบรรจุกระบวนวิชาการเป็นผู้ประกอบการให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาทั้งหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต และหลักสูตรบัญชีบัณฑิต นอกจากนี้ควรสนับสนุนการทำกิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อกระตุ้นนักศึกษาทุกหลักสูตรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ เช่น กิจกรรมการให้นักศึกษาได้ทดลองริเริ่มทำธุรกิจของตนเอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2558). *ไทยกับอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/other-20121203-162828-142802.pdf>
- กระทรวงพาณิชย์. (2554). ยุทธศาสตร์แผนแม่บทกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2555-2564. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม, 2558, จาก www2.moc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5990
- กฤษฎิญา มูลศรี และ ดอกอ้อ ขวัญนิน. (2549). *งานวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนานักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์สู่การเป็นผู้ประกอบการ*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. โรงพิมพ์ธรรมสาร. กรุงเทพมหานคร.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552). *ศักยภาพและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ 2551*. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการจัดการและกองพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2547). *ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย*. รายงานการวิจัย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิศรา จันทร์เจริญสุข. (2542). *ทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะวิชาบริหารธุรกิจสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ*. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีรสาส์ จำกัด.
- บุญชววรรณ วิงวอน. (2556). *การเป็นผู้ประกอบการยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประจักษ์ ปฏิทัศน์ นิพา ศรีวะระมย์ และ วรกมล วิเศษศรี. (2556). *สมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการกับการเตรียมความพร้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

พีระกัญญ์ สุขโพธารมณ. (2555). *การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม, 2558, จาก [file:///C:/Users/asuspn73-cm/Downloads/1040%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/asuspn73-cm/Downloads/1040%20(4).pdf)

มนทกานต์ เมฆรา. (2546). *ปัจจัยที่พยากรณ์ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมพร ปานยินดีและ โสภิตา ทะสังขา. (2551). *ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยสยาม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม, 2558, จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>.

สุรเชษฐ์ เกตุขาว. (2550). *ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของนิสิตโครงการปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจภาคค่ำ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. การค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2555). *ประวัติความเป็นมาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม, 2558, จาก <http://www.thaiaec.com>

อัญชลีพล เชื้อนคำ. (2548). *คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, Personality, and Behavior*. Chicago: The Dorsey Press.